

Από την οικονομία της κρίσης στις ρωγμές ελευθερίας

David Harvey

«Σίγουρα, υπάρχει ταξικός πόλεμος, αλλά η δική μου τάξη, των πλουσίων, είναι αυτή που κάνει τον πόλεμο, και προς το παρόν κερδίζουμε.»

Warren Buffett – *The Sage of Omaha*

Οι ψυχραιμοί αναλυτές γνωρίζουν από καιρό ότι τα άτομα-καπιταλιστές, λειτουργώντας για το συμφέρον τους έχουν την τάση να συμπεριφέρονται έτσι, ώστε να οδηγούν συλλογικά τον καπιταλισμό βαθύτερα σε κρίση. Το ίδιο μπορούμε να πούμε για τα διάφορα συντεχνιακά συμφέροντα που δεσπόζουν περιοδικά στην πολιτική και οικονομική σκηνή: οι τραπεζίτες και οι χρηματιστές που διψούν για μπόνους και ρυθμίζουν πολιτικές σε Ουάσινγκτον και Λονδίνο, η αναγεννημένη τάξη των εισοδηματιών που αποσπούν ενοίκια όχι μόνο από τον έλεγχο της γης, της ιδιοκτησίας και των πόρων αλλά και από τα πνευματικά δικαιώματα, οι μεγάλοι έμποροι, σαν το Wal Mart και το Ikea, που δεσμεύουν απόλυτα τους παραγωγούς στο σχεδιασμό τους καθιστώντας τους υποχείρια στα ανταγωνιστικά τους παιχνίδια. Τα άτομα και οι συντεχνίες που επιδιώκουν τα δικά τους συμφέροντα σχεδόν πάντα απέτυχαν να διαμορφώσουν μια συνεκτική πολιτική ατζέντα για να σταθεροποιήσουν, πόσο μάλλον να αναζωογονήσουν, ένα καταρρέον καπιταλιστικό σύστημα. Φαίνεται παντού ότι αυτό συμβαίνει και τώρα. Πώς αλλιώς θα μπορούσαμε να εξηγήσουμε την τεράστια οικονομική υποστήριξη που δίνεται από τους πλουσιότερους καπιταλιστές και τις πανίσχυρες συντεχνίες της οικονομίας και των μίντια στις φαύλες πολιτικές του κινήματος Tea Party στις ΗΠΑ;

Ακόμη πιο προβληματικός είναι ο ενδοκρατικός ανταγωνισμός για πλούτο και εξουσία, καθώς και ο σχηματισμός εξουσιαστικών

συμμαχιών, ειδικά επειδή τα κράτη διεκδικούν και σε κάποιο βαθμό διατηρούν, είτε μεμονωμένα είτε συλλογικά (μέσω συμμαχιών σαν το NATO), το μονοπώλιο στην άσκηση της βίας. Ο πολιτικο-στρατιωτικός κόσμος πολύ συχνά μεγεθύνει παρά αμβλύνει τις εσωτερικές αντιφάσεις της συσσώρευσης κεφαλαίου βλάπτοντας όλους εκτός από τους πλούσιους και ισχυρούς. Αυτοί οι κίνδυνοι έχουν αναγνωριστεί εδώ και καιρό. Όπως σημείωσε ο βρετανός οικονομολόγος William Thompson το 1824: «Μπροστά στη διατήρηση αυτής της συγκεκριμένης κατανομής (πλούτου), η διαρκής δυστυχία ή ευτυχία όλης της ανθρώπινης φυλής θεωρήθηκε ανάξια λόγου. Η διαιώνιση των επιτευγμάτων της εξουσίας, της απάτης και της τύχης έχει αποκαλεστεί σταθερότητα, και για τη στήριξη αυτής της πλαστής σταθερότητας έχουν θυσιαστεί αδυσώπητα όλες οι παραγωγικές δυνατότητες της ανθρώπινης φυλής.» Εκεί οδηγούν ακριβώς η πλαστή σταθερότητα της λιτότητας και η πλαστή σταθερότητα της ατέρμονης αθροιστικής ανάπτυξης.

Αυτό που συγκράτησε αυτές τις ασυνάρτητες καπιταλιστικές πολιτικές στο παρελθόν ήταν οι μαζικοί αγώνες των καταπιεσμένων και των εκδιωγμένων, των εργατών ενάντια στους καπιταλιστές, των πολιτών ενάντια στους εισοδηματίες και τους αρπακτικούς εμπόρους, ολόκληρων πληθυσμών ενάντια στη συχνά βίαιη ληστεία από τους αποικιοκράτες και ιμπεριαλιστές, μαζί με τους πιο ασαφείς αλλά όχι λιγότερο σημαντικούς αγώνες για δικαιοσύνη, δικαιώματα και μια πιο ηθική και δημοκρατική κοινωνική οργάνωση. Τα τελευταία σαράντα χρόνια, οι οργανωμένες δομές τέτοιας αντίστασης στην εκβαρβαριστική λειτουργία του κεφαλαίου έχουν διαλυθεί, αφήνοντας πίσω ένα περίεργο μείγμα παλιών και νέων θεσμών, σαν αυτούς που περιέγραψα στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου "Enigma", που δυσκολεύονται να αρθρώσουν μια συνεκτική αντίθεση ή ένα συνεκτικό εναλλακτικό πρόγραμμα. Αυτή είναι μια κατάσταση που προμηνύει το κακό τόσο για το κεφάλαιο όσο και για τους ανθρώπους. Οδηγεί σε πολιτικές του στυλ «μετά από μένα ο κατακλυσμός», με τις οποίες οι πλούσιοι φαντασιώνονται ότι μπορούν να επιπλέουν ασφαλώς στις πάνοπλες και πολυτελείς

κιβωτούς τους (μήπως αυτό δείχνει η παγκόσμια αρπαγή γης;), αφήνοντας όλους εμάς τους υπόλοιπους να αντιμετωπίσουμε τον κατακλυσμό. Αλλά, τώρα πλέον, οι πλούσιοι δεν μπορούν να ελπίζουν ότι θα επιπλέουν πάνω από τον κόσμο όπως τον διαμόρφωσε το κεφάλαιο, γιατί τώρα δεν υπάρχει κυριολεκτικά μέρος να κρυφτούν.

Μένει να δούμε αν ένα άλλο είδος θεσμών μπορεί να συνδημιουργηθεί στην εποχή μας για να σώσουν το κεφάλαιο από τον εαυτό του και ν' αποτρέψουν το αποτέλεσμα που προέβλεψε ο Τόμπσον. Αλλά ακόμη κι αν μπορούν να δημιουργηθούν τέτοιοι θεσμοί, δεν αρκεί να φαίνονται πολύ διαφορετικοί από αυτούς που έκαναν πολιτική στο παρελθόν. Δεν αρκεί να επιδιώκουν έναν πιο πολιτισμένο καπιταλισμό. Θα χρειαστεί να εγκαταλείψουν την κιχωτική αναζήτηση ενός καπιταλισμού ηθικού και δίκαιου. Το πρόβλημα της ατέρμονης αθροιστικής ανάπτυξης μέσω της ατέρμονης συσσώρευσης κεφαλαίου διογκώνεται όσο περνάει ο καιρός. Πρέπει ν' αντιμετωπιστεί.

Από αυτήν τη μακροπρόθεσμη προοπτική, το κίνητρο να ενισχύσουμε την ανάπτυξη στην Ανατολική και Νότια Ασία, όπως και σε άλλες περιοχές, σαν τα πλούσια κράτη του Κόλπου, δημιουργώντας μια υπερβολική εκδοχή του αμερικάνικου τρόπου ζωής («οδήγησε για να είσαι ζωντανός και ψώνισε μέχρι να πέσεις κάτω»), είναι προφανώς λάθος. Η παγκόσμια αρπαγή της γης που συμβαίνει σήμερα είναι απόδειξη αυτού του λάθους στην πράξη. Και ενώ μπορεί να φαίνεται περιέργως σωστό, σε σχέση με τις μακροπρόθεσμες ανάγκες, να καταδικάσουμε τους εαυτούς μας στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη σε χαμηλή ανάπτυξη και διαρκή λιτότητα, αυτό ισχύει μόνο αν θέλουμε να υπερασπίσουμε τα προνόμια της πλουτοκρατίας, αλλά δεν οδηγεί πουθενά αν θέλουμε ν' αντικαταστήσουμε την αδιέξοδη διαρκή ανάπτυξη με τις άπειρες πιθανότητες ανάπτυξης των ανθρώπινων δυνατοτήτων.

Η βραχυπρόθεσμη έκρηξη της καπιταλιστικής ανάπτυξης στις αναδυόμενες αγορές, από την Ανατολική και Νότια Ασία μέχρι τη Λατινική Αμερική, μπορεί να βοηθήσει στην ανακατανομή του παγκόσμιου πλούτου και δύναμης, κι έτσι να δημιουργήσει μια

πιο υγιή και ισότιμη βάση για την επίτευξη μιας πιο λογικά οργανωμένης παγκόσμιας οικονομίας. Αλλά ο πλούτος που παράγεται κατανέμεται άνισα. Λέγεται ότι η Ινδία πηγαίνει καλά οικονομικά, επειδή έχει ανάπτυξη 7%. Αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός των δισεκατομμυριούχων εκτοξεύτηκε από 26 το 2007 σε 69 το 2010. Και στην Κίνα συμβαίνει το ίδιο. Παρόλο που είναι δύσκολο να έχουμε ακριβή στοιχεία, υπάρχουν σήμερα πιθανώς περισσότεροι δισεκατομμυριούχοι στην Κίνα απ' οπουδήποτε στην κόσμο και είναι διατεθειμένοι να εφαρμόσουν πλουτοκρατικές πολιτικές όπως όλοι. Η βραχυπρόθεσμη αναγέννηση της ανάπτυξης ενάντια στην επεκτεινόμενη φτώχεια μπορεί, φυσικά, να μας δώσει χρόνο για πιο μακροπρόθεσμες λύσεις, για να επεξεργαστούμε τον τρόπο μετάβασης. Αλλά ο χρόνος που κερδίζουμε είναι χρήσιμος μόνο αν τον χρησιμοποιήσουμε σωστά, και για τους πλουτοκράτες όλοι ξέρουμε τι σημαίνει «να χρησιμοποιήσουμε σωστά».

Πρέπει να βρεθεί μια εναλλακτική. Και εδώ γίνεται κρίσιμη η ανάδυση ενός παγκόσμιου επαναστατικού κινήματος, όχι μόνο ν' αναχαιτίσει το κύμα των αυτοκαταστροφικών καπιταλιστικών συμπεριφορών (το οποίο από μόνο του είναι σπουδαίο επίτευγμα), αλλά και για να οργανωθούμε πάλι, να αρχίσουμε να χτίζουμε νέες οργανωτικές φόρμες, τράπεζες γνώσεων και θεωρητικά σχήματα, νέες τεχνολογίες, συστήματα παραγωγής και κατανάλωσης, ενώ πειραματιζόμαστε με νέες δομές θεσμών, κοινωνικών και φυσικών σχέσεων, με τον επανασχεδιασμό της αυξανόμενα αστικοποιημένης καθημερινής ζωής. Ενώ το κεφάλαιο μας έχει προσφέρει αφθονία μέσων για να προσεγγίσουμε το στόχο της αντικαπιταλιστικής μετάβασης, οι καπιταλιστές θα κάνουν ό,τι είναι δυνατό για να αποτρέψουν αυτή τη μετάβαση, όσο επιτακτικές κι αν είναι οι συνθήκες. Ωστόσο, το καθήκον της μετάβασης το έχουμε εμείς, όχι οι πλουτοκράτες. Όπως συμβούλεψε κάποτε ο Σαίξπηρ: «Το σφάλμα... δεν βρίσκεται στ' αστέρια αλλά σ' εμάς που υποτασσόμαστε.» Αυτή τη στιγμή, όπως πιστεύει ο Warren Buffett, η τάξη του κερδίζει. Το άμεσο καθήκον μας είναι να τον βγάλουμε λάθος.

Ο **David Harvey** είναι καθηγητής Γεωγραφίας και Ανθρωπολογίας στο Πανεπιστήμιο της Ν. Υόρκης (CUNY). Είναι ένας από τους κορυφαίους ριζοσπάστες θεωρητικούς με διεθνές κύρος και ανάμεσα στους 20 πιο επιφανείς συγγραφείς στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Το έργο του έχει παίξει πρωταρχικό ρόλο στην γενικότερη συζήτηση για κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα και είναι βασικός υπερασπιστής του «δικαιώματος στην πόλη». Στα ελληνικά κυκλοφορούν τα βιβλία του: «Η κατάσταση της μετανεωτερικότητας», «Νεοφιλελευθερισμός: Ιστορία και παρόν», «Ο νέος ιμπεριαλισμός».

Απόσπασμα από την ομιλία του στο B-Fest, 28 Μαΐου 2011

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 1

«Εμείς» του Γιεβγκιένι Ζαμιάτιν – Εκδόσεις Εξάρχεια

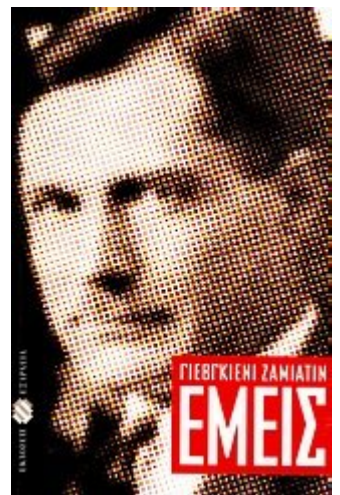
Φιλήμονας Πατσάκης

Ήξερα ότι ήταν ο καμβάς του «1984» του Όργουελ, ήξερα ότι εφόσον γράφτηκε το 1927 ήταν, στην ουσία, ένα έργο πρόβλεψης του κομμουνιστικού ολοκληρωτισμού και ουσιαστικής αποτύπωσης των προσωπικών διαψεύσεων του συγγραφέα, αλλά δεν ήξερα ότι θα διάβαζα ένα κείμενο σημαντικής λογοτεχνικής αξίας. Υπερβαίνει πολλά στερεότυπα και όπως κάθε καλό βιβλίο παράγει πολλαπλές αναγνώσεις και δημιουργεί ερωτήματα αναστοχασμού. Ελευθερία, αγάπη, πανοπτικό, ευτυχία, ταύτιση ατόμου-κράτους, ρομαντισμός, μηχανιστικός ορθολογισμός, η ιδεολογία της προόδου, η θεοποίηση της ιστορίας, η απόδειξη της αποτυχίας του μαρξισμού ως ιδεολογικού σώματος, όλα σε ένα λογοτεχνικό

έργο ποιητικής ομορφιάς.

Ο Ζαμιάτιν δεν υπηρετεί απλώς μια ιδέα αλλά δημιουργεί ένα παλλόμενο λογοτεχνικό σύνολο. Όταν λέει ότι η λογοτεχνία δεν μπορεί να είναι έργο φιλόπων και αξιόπιστων αξιωματούχων αλλά τρελών, ερημιτών, αιρετικών οραματιστών, επαναστατών και σκεπτικιστών, δεν εκδηλώνει απλώς μια δικαιολογημένη πικρία για τη λογοκρισία αλλά παίρνει θέση. Μια θέση που συμπαρασύρει το σύνολο της θεωρίας της λογοτεχνίας. Πέρα από την εμπορευματοποίηση της γραφής και την επιστημονικοποίηση του επαγγέλματος του συγγραφέα, εμείς θέλουμε να κάνουμε μια άλλη προσέγγιση. Να δούμε μέσα από τις σελίδες των έργων να αναδύεται μια διττή ελευθερία, η ελευθερία του έργου από τις επιδιώξεις του συγγραφέα και η ελευθερία των φωνών των ηρώων του βιβλίου από το εξουσιαστικό πλαίσιο κάθε εποχής. Ενώ σήμερα επενδύονται πολλά στην ανάγκη η λογοτεχνία να γίνει το όχημα κατασκευής ταυτοτήτων σε μια διευρυμένη παθητικότητα, εμείς καλούμαστε να ασχοληθούμε με ό,τι δραπετεύει από αυτές τις δομές και με ό,τι ανιχνεύει άλλους δρόμους.

Εδώ ο Ζαμιάτιν κάνει κάτι υπέροχο. Το βιβλίο του ξεκινά με τη γραφή. Ο ήρώας του, ο D-503, αποτυπώνει τα πάντα σε ένα ημερολόγιο. Αυτό από μόνο του συνιστά μια έξοδο ιδιωτικότητας στο ασφυκτικό πλαίσιο που ζει. Η γραφή είναι μια πράξη έκφρασης μιας εσωτερικής αναζήτησης, μια έκφραση της μοναξιάς. Ο Όργουελ βλέποντάς το αυτό πιο έντονα, θα πει στο «1984», δανειζόμενος το εύρημα του Ζαμιάτιν, ότι η γραφή είναι παράνομη. Όσο για την υπόθεση, σας είναι εν πολλοίς γνωστή. Το Μονοκράτος, ο ασφυκτικός έλεγχος επί της ζωής, μια ζωή διαρκώς διάφανη, η καθυπόταξη του διαφορετικού μέσω της ποινικοποίησής του, η διαρκής αναπαραγωγή της συναίνεσης με βάση το φόβο. Ο Ζαμιάτιν οριοθετεί ένα «εκτός» με βάση ένα τείχος, ένα τείχος που διαχωρίζει την κοινωνία από κάθε έννοια του φυσικού. «Οι τοίχοι, οι τοίχοι είναι η βάση καθετί ανθρώπινου».

Ο Ζαμιάτιν δεν κάνει κριτική σε κάποιο καθεστώς αλλά σε αρχές και μορφές οργάνωσης που καταργούν την ελευθερία στο όνομα μιας ιστορικής αναγκαιότητας. Κάνει μια συνολική κριτική στις κοινωνίες ελέγχου, τοποθετεί εκ νέου την ελευθερία στο πλευρό της ευτυχίας, ταυτίζει την ανάγκη για αλήθεια της επιστήμης στο πλαίσιο των θρησκευτικών δογμάτων και επανεξετάζει την παραγωγή της ατομικότητας ως πολιτική πράξη. Τα έργα των Ζαμιάτιν, Όργουελ, Χάξλεϋ, Λε Γκεν, Σπίνραντ, αποτελούν μια επιτομή δυστοπιών απορρόφησης του ατόμου από το μεγαμηχανισμό του κράτους, απώλειας της ελευθερίας προς όφελος μιας απρόσωπης εκπροσώπησης, της απονέκρωσης της συνείδησης μέσω ενός συγκινησιακού συμβολισμού και τέλος της πανταχού παρούσας τεχνολογίας ως μέσον διασφάλισης της ιεραρχίας και της επιβολής της ομοιογένειας.

Ο Ζαμιάτιν χλευάζει την ταύτιση ευτυχίας και επιβίωσης και αναρωτιέται αν μετά το τέλος της πείνας έχει έρθει η σειρά της αγάπης. Άραγε, γιατί το σύνολο των δυστοπιών αναφέρονται στον κομμουνισμό; Διότι ο υλιστικός αυτός μεσσιανισμός, οδήγησε στη θεοποίηση της ιστορικής ροής και εξοβέλισε τον άνθρωπο από τη δράση συντρίβοντάς τον. **Οι ουτοπίες υπέθεταν ότι τα συμφέροντα του ανθρώπου και του κράτους συμπίπτουν και ότι είναι αδιανόητη η μεταξύ τους σύγκρουση. Οι ουτοπίες ξέχασαν ότι η κοινωνία είναι ένας ζωντανός οργανισμός και ότι η οργάνωσή της πρέπει να είναι έκφραση ζωής και ελευθερίας και όχι αδυσώπητη δομή.** Η οργάνωση της κοινωνίας είναι μια πολιτική έκφραση των δυνατοτήτων της. Λέει κάπου ο D-503: «κάποιος να τους πει μια για πάντα τι είναι ευτυχία και έπειτα να τους αλυσοδέσει σε αυτήν». Ο Ζαμιάτιν ορίζει τα ερωτήματα που η σημερινή κοινωνία αγωνιωδώς αναζητά.

Ομοκανονικότητα και Ετεροκανονικότητα: Όψεις του Ίδιου Νομίσματος

Χατζηπιέρας Μάρκος

Μεταξύ της ομοκανονικότητας και της ετεροκανονικότητας η κοινή συνισταμένη είναι ο όρος «κανονικότητα». Κανονικότητα αναφορικά, τόσο μέσα στα πλαίσια των ετεροσεξουαλικών, όσο και των lgbt.

Τι είναι όμως αυτό το οποίο ορίζουμε ως κανονικότητα; Η «κανονικότητα» εννοιολογικά, προέρχεται από την λέξη «κανόνας», ο οποίος θεωρείτο από τους αρχαίους το όργανο για την χάραξη ευθειών γραμμών και συγκεκριμένα η χρησιμότητά του ήταν η οριοθέτηση των γεωτεμαχίων, ή αλλιώς η χάραξη συνόρων μεταξύ των περιουσιακών ακινήτων.

Αυτό που λέμε μέχρι σήμερα «κανόνας», είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με αυτό που ονομάζουμε «κανόνα δικαίου». Το «δίκαιο» από την πλευρά του προέρχεται από την σανσκριτική ρίζα «dic», που σημαίνει δείχνω και συγκεκριμένα δείχνω τον τρόπο για να γίνει κάτι. Ποιος όμως είναι αυτός που μας δείχνει τον τρόπο για να κάνουμε οτιδήποτε;

Συνήθως ό,τι κάνουμε στην ζωή είναι απόρροια μιας συνήθειας. Μια συνήθεια, που είτε αναπαράγουμε χωρίς να ξέρουμε και εμείς από πού πηγάζει, είτε μας μαθαίνουν εθιμοτυπικά. Εξ ου λοιπόν και το «έθιμο», δηλαδή αυτό που είθισται να γίνεται, ή αλλιώς το «ήθος» ή η «ηθική», που δεν πρέπει να παραβαίνουμε.

Από την άλλη το Κράτος παίζει τον δικό του ρόλο. «Κράτος» εννοιολογικά σημαίνει την επιβολή του κραταιού, γι' αυτό και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις επιλογές της πατριαρχίας και του καπιταλισμού.

«Κανόνας», «δίκαιο», «ηθική» και «κράτος», όλα μαζί δημιουργούν αυτό που στο σύνολό του ονομάζουμε «νόμο». Ο «νόμος» από την πλευρά του προέρχεται από την ρίζα «νεμ» και εννοιολογικά σημαίνει νέμω, μοιράζω, τηρώ το έθιμο, κρίνω, νομίζω, νόμισμα, διανέμω, Νέμεσις, θυμός των θεών κ.α.. Πανσπερμία εννοιών πίσω από μία και μόνο λέξη, η οποία αφορά όλα όσα κάνουμε στην καθημερινότητά μας, από την οικονομία μέχρι την σεξουαλικότητα.

Όλα τα προαναφερόμενα, προβλέπονται στους Κώδικες και του σύγχρονου Δικαίου. Ποια είναι όμως η σύνδεσή τους με την ομοκανονικότητα και την ετεροκανονικότητα; Προβλέπονται τόσο στο Οικογενειακό Δίκαιο, όσο και στο Κληρονομικό Δίκαιο. Είναι επιβολές του Κράτους, τόσο ως προς το πώς θα πρέπει να δημιουργήσουμε οικογένεια, όσο και ως προς το πώς πρέπει να διανείμουμε στους κατιόντες την ατομική μας ιδιοκτησία.

Μέσα από όλη αυτή τη διαδικασία η φυσική ζωή αρχίζει να εμπερικλείεται στους μηχανισμούς και τους υπολογισμούς ενός πλέγματος εξουσιών και η πολιτική να μεταμορφώνεται σε βιοπολιτική, με εργαλείο τον πειθαρχικό έλεγχο. Η πειθαρχία είναι ο φράχτης και ο έλεγχος είναι ο κανόνας που μετράει τα όρια αυτού του φράχτη. Τα όρια που μετράνε τις ζωές, με όρους κανονικότητας. Τι εμπερικλείεται μέσα στο κτήμα της κρατούσας εξουσίας και τι αποκλείεται. Όλα τα υπόλοιπα έχουν να κάνουν είτε με συντηρητικούς συσχετισμούς, είτε με όρους αποικιοποίησης της καθημερινής ζωής.

Η νεωτερική δημοκρατία έχει αποδείξει αυτές τις ιμπεριαλιστικές της διαθέσεις. Στην εποχή του καπιταλισμού το οικογενειακό και το κληρονομικό δίκαιο θα μπορούσαν να χωρέσουν την ομοφυλοφιλία, αρκεί να ζυγιαστεί στην οικονομική πλάστιγγα και να βρεθεί συμφέρουσα. Έτσι ένα gay pride μπορεί να λάβει χώρα στους δρόμους της Αθήνας αρκεί να μην έχει τίποτα ιδιαίτερα ριζοσπαστικό να πει και η ριζοσπαστικότητα εδώ έγκειται στο να ψελλίσει έστω έναν λόγο ενάντια στον θεσμό της οικογένειας, έτσι όπως έχει επιβληθεί στις κοινωνίες εδώ και αιώνες. Αντιθέτως η συστημική lgbt πολιτική όχι μόνο δεν

ορθώνει το ανάστημα, της ούτως ή άλλως επαναστατικότητας που εμπεριέχει το δικαίωμα στην διαφορετικότητα, αλλά αντιθέτως επιζητά διακαώς να μετρηθεί στα όρια της κανονικότητας. Το ζήτημα των πολιτικών γάμων από τη μία φανέρωσε την πλήρη αδυναμία του θεσμικού lgbt κινήματος και από την άλλη πρόδωσε το άγχος της ταυτοτικής αναγνώρισης και εγκόλπωσης στο σύστημα.

Το σύνθημα «Είμαστε παντού» κάθε άλλο παρά επαναστατικό ακούγεται κάτω από αυτές τις συνθήκες. Ηχεί περισσότερο σαν αξίωση περιχαράκωσης παρά υπερηφάνειας. Αξίωση των lgbt να είναι ισότιμα μέλη του συστήματος εξουσίας όπως κάθε ετεροκανονικός. Δικαίωμα να είναι Δήμαρχοι, Βουλευτές, τηλεστάρ... Το πρόταγμά τους καταλήγει να είναι, πως η αλλοτρίωση, δεν πρέπει να γνωρίζει φύλα και σεξουαλικότητες. Άλλωστε πίσω από το lgbt αναδύεται μια ολόκληρη πασαρέλα χρημάτων. Από το γκάζι και το κολωνάκι μέχρι τους χορηγούς του pride, ο καπιταλισμός αναγνωρίζει τον εαυτό του στην κατανάλωση της ομοφυλοφιλικής διαφορετικότητας. Με τέτοιους όρους όλα μπορούν να μπουν στο τραπέζι της διαπραγμάτευσης. Ο εξουσιαστικός μηχανισμός ζητά να ομολογήσουμε μια ταυτότητα για να μας ταξινομήσει και να μας κατευθύνει.

Σημασία σήμερα δεν έχει αν θα νομιμοποιηθούν οι γάμοι μεταξύ ομόφυλων, τη στιγμή που θα έπρεπε να κουβεντιάζουμε για την de jure κατάργηση του γάμου αυτού καθ' αυτού, αλλά η τάση υποτακτικότητας από ένα κομμάτι της κοινωνίας, που εν τη γεννέσει του μπορεί να χαρακτηριστεί επαναστατικό. Την υποχωρητικότητα δηλαδή μίας μερίδας του lgbt κινήματος, που στο διηνεκές συγκρουόταν με την πατριαρχία, για να φτάσει σήμερα να ξεβρακώνεται στον καπιταλισμό. Σημασία δεν έχει αν θα αναγνωριστεί η σύζευξη μέσω του πολιτικού γάμου ή του συμφώνου ελεύθερης συμβίωσης, τόσο για τα ομόφυλα όσο και για τα ετερόφυλα ζευγάρια, αλλά γιατί επιτρέπεται σήμερα στα υπολείμματα της πατριαρχίας να μπαίνουν μέσω του οικογενειακού Δικαίου, στις κρεβατοκάμαρές μας.

Το σύμφωνο ελεύθερης συμβίωσης πρωτοπαρουσιάζεται το 1936 στον

Ισπανικό Εμφύλιο, όταν μανάδες αναρχικών, αγωνιούσαν να μην διακορευτούν οι κόρες τους. Το σύμφωνο θεσπίστηκε από την CNT, ως αντιστάθμισμα απέναντι στην εξουσία της εκκλησίας και των Δημάρχων. Η αντιεξουσιαστική αυτή λογική στέκεται απέναντι στην εξουσία, όχι ως «αντι» αντίθεση, αλλά ως «αντι» αντιπρόταση στον θεσμό του γάμου. Ακόμα και ως τέτοια, παρουσιάζεται πιο ειλικρινής μπροστά στο σημερινό σύμφωνο αλλοτρίωσης, έτσι όπως τουλάχιστον πρωτοπαρουσιάστηκε στα ελληνικά δικαιοδικά χρονικά γεμάτο ασάφειες και επιτηδευμένες ελλείψεις.

Ωστόσο η ανάγκη ίσων δικαιωμάτων από το κάθε πρόσωπο μέσα στην κοινωνία είναι επιτακτικής σημασίας και θεωρείται αφέλεια να προσπερνιούνται μείζονα τέτοια ζητήματα με την ελαφρότητα ουτοπικών οραμάτων. Όλοι και όλες πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα ακόμα και στην αλλοτρίωση, αρκεί αυτό να λειτουργεί χειραφετησιακά, να δίνει δηλαδή την δυνατότητα στο υποκείμενο να ζει αυτόνομα και να διδάσκεται από τις εμπειρίες του. Να συνειδητοποιεί την επιλογή της επιλογής του και να απεγκλωβίζεται από το πειθήνιο σώμα. Αυτός είναι ο δρόμος για να ξεπεράσουμε το στάδιο της ανωριμότητας και να εισέλθουμε σε αυτό της ωριμότητας.

Ο δρόμος είναι μακρύς και σίγουρα όχι στρωμένος με ροδοπέταλα, από τη στιγμή που η ετεροκανονικότητα της ματσίλας και της ομοφοβίας υποβόσκει σε έστω και μια μικρή μερίδα του ελευθεριακού κινήματος. Όπως έγραφε ο αναρχικός Φίλλιπος Κυρίτσης ήδη από τα '80 στο περιοδικό «Κράξιμο», παραθέτω: «... οι περισσότεροι από αυτούς που θεωρούν τους εαυτούς τους επαναστατημένους, πιστεύουν ότι ανδρισμός και επαναστατικότητα είναι, λίγο – πολύ, ταυτόσημα. Εγκλωβισμένοι όλοι τους μέσα στην εικόνα που το κράτος προωθεί για τον επαναστάτη, δεν είναι πολλές φορές σε θέση ούτε καν να υποψιαστούν ότι σκέπτονται με τον ίδιο τρόπο και μιλάνε την ίδια γλώσσα με το κράτος...».

Η ποιμαντική και στρατιωτική καθοδήγηση του πλήθους από εξουσιαστικά διευθυντήρια παρεμποδίζει την εκδίπλωση της

αυτόνομης πράξης. Όσο συνεχίζεται η ποδηγέτηση της κοινωνίας μέσα από το Οικογενειακό και Κληρονομικό Δίκαιο μικροαστικής κοπής, τόσο αναστέλλεται η ανάπτυξη του ενεργού αυτοκαθορισμού.

Η επανάσταση δεν μπορεί να ξεκινήσει μόνο από την εργατική τάξη, ούτε να τελειώσει με την επικράτηση ενός «προοδευτικού» κόμματος, αλλά από την λύση των προβλημάτων σε καθημερινή βάση, έτσι όπως τα θέτουν οι γυναίκες, οι lgbt, οι οικολόγοι και κάθε είδους αποκαλούμενη μειονότητα, στο ατελείωτο ψηφιδωτό του κοινωνικού συνόλου. Η συνειδητοποίηση κάθε ομάδας και ατόμου ξεχωριστά ξεκινά από μία πάλη ενάντια στις κυρίαρχες ιδέες οι οποίες εσωτερικεύονται στα εσώψυχα κάθε προσώπου με τέτοιο τρόπο που συχνά να επιζητά την ίδια του τη σκλαβιά. Γι' αυτό απαιτείται να σπάσουν οι κώδικες που ρυθμίζουν την σημερινή μορφή της κοινωνίας στο επίπεδο της παραγωγής, της οικογένειας, της θρησκείας της ιεραρχίας κ.λ.π.

Ως εκ τούτου πρέπει να ενδυναμώσουμε την κινηματική εκείνη εμμένεια της ελευθεριακής κουλτούρας, που μπορεί να νοηθεί ως ρηγματική. Μία εμμένεια ενδεχομενική, μη τελεολογική και οιονεί υπερβατική, που αγχιβατεί με δημιουργικά άλματα τις κρατούσες ορθοδοξίες και τις οριοθετήσεις τους. Μέσα στα πλαίσια της καθημερινής αλληλόδρασης ο πειραματισμός «από τα κάτω» που κυοφορούν εδώ και τώρα νέες κοινωνικές πρακτικές και υποκειμενικότητες, όπως για παράδειγμα οι διαφορετικές μορφές οικογένειας, έχουν πολύ μεγαλύτερη αξία από την υπό άνωθεν καθοδήγηση πολιτικών και οικονομικών επιτελείων, που δεν μας επιτρέπουν να δούμε πέρα από την πυρηνική οικογένεια και την ατομική ιδιοκτησία.

Το παρόν κείμενο αποτελεί εισήγηση στην ομώνυμη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του διεθνούς αντιεξουσιαστικού φεστιβάλ B-FEST του Περιοδικού Βαβυλωνία, Σχολή Καλών Τεχνών, 26/5/2011.

Συνέντευξη Βασίλης Στεφανάκος: «Τον φτωχό δεν τον υπολογίζει κανένας»

Βασίλης Στεφανάκος, ένας κρατούμενος αγωνιστής που έσπασε τα τείχη των φυλακών σπάζοντας τους ρόλους διαχωρισμού των μέσα με τους έξω. Μία συνέντευξη στη «Βαβυλωνία» το 2010 κρατούμενος στις φυλακές. Την ώρα που ο αγώνας των κρατουμένων ήταν σε πλήρη εξέλιξη, ο Βασίλης Στεφανάκος, κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού, μίλησε στη «Βαβυλωνία» για την κατάσταση εντός των τειχών των φυλακών.

Δύο χρόνια μετά το μεγάλο αγώνα με τις μαζικές απεργίες πείνας σε όλες τις φυλακές της χώρας, και τις υποσχέσεις της τότε κυβέρνησης για βελτιώσεις στους όρους και τις συνθήκες κράτησης, άλλαξε η καθημερινότητα της φυλακής;

Οποιαδήποτε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης δεν θα άλλαζε ουσιαστικά την καθημερινότητα, γιατί και μόνο η στέρηση της ελευθερίας είναι μια τιμωρία, που βεβαίως ο καθένας τη βιώνει με διαφορετική ένταση, αναλόγως των προτεραιοτήτων του και των αξιών του. Οι συνθήκες επιβίωσης είναι τόσο χαμηλότερα από τη βάση των ορίων της στοιχειώδους αξιοπρέπειας, που δεν φτάνουν «βελτιώσεις». Οι υποσχέσεις όλων ήταν άνευ αντικρίσματος, αλλά οι αγώνες είναι χρήσιμοι και όχι μάταιοι.

Ποια είναι τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εντός των σιδηρόφρακτων τειχών των κατ' ευφημισμό αποκαλούμενων «σωφρονιστικών καταστημάτων»;

Η φυλακή του Κορυδαλλού όπου κρατούμαι φτιάχτηκε το 1968 για 500 άτομα, κατάντησε όμως το 2010 να φιλοξενεί 2.500 άτομα. Ανεκπαίδευτοι υπάλληλοι, θύτες και θύματα και οι ίδιοι,

περίθαλψη μηδέν, υγιεινή μηδέν, διατροφή χάλια, κατσαρίδες, ποντίκια, παγωμένα νερά είναι μερικά από τα πρακτικά προβλήματα.

«Εμείς τους πιάνουμε κι εσείς τους αφήνετε» λένε συνεχώς οι αστυνομικοί στη δικαστική εξουσία. Το σοβαρότερο πρόβλημα των κρατουμένων είναι η απονομή της δικαιοσύνης. Εκεί συναντάμε ανεπαρκή άτομα, φοβισμένα ανθρωπάκια, που καλύπτονται από το μανδύα του καθωσπρεπισμού. Επίσης, συναντάμε και άλλα ανισόρροπα άτομα που «κάμπουν το γόνυ» στις σκοπιμότητες.

Όλοι οι παραπάνω προσπαθούν να διεκπεραιώσουν τις υποθέσεις που τους στοιβάζουν στα γραφεία τους. Δικάζουν χωρίς να παιδεύουν την ψυχή τους και το μυαλό τους, με συνέπεια να βασανίζουν με τις αποφάσεις τους αρκετούς ανθρώπους και τις οικογένειές τους. Δεν φτάνει που υπηρετούν ένα άθλιο σύστημα, αλλά καταντούν πολλές φορές το μακρύ χέρι των σκοπιμοτήτων της Ασφάλειας. Είναι λυπηρό να βλέπεις επιστήμονες να ποδηγετούνται από αγράμματους χωροφύλακες. Τα προβλήματα είναι τεράστια. Με ανύπαρκτο Δικηγορικό Σύλλογο, με φοβισμένους δικαστές, με τον κίνδυνο της ρετσινιάς του Παραδικαστικού, ο κατηγορούμενος στην Ελλάδα δεν έχει καμιά τύχη. Το φτωχό δεν τον υπολογίζει κανένας, στον περιβόητο «συνήθη ύποπτο» δεν τολμάει κανένας να του δώσει δίκιο και συναντάμε αποφάσεις δικαστηρίων να είναι με καρμπόν το Διαβιβαστικό της Ασφάλειας.

Η τριετής αμνήστευση, δηλαδή η απελευθέρωση των κρατουμένων που πλησιάζουν στην τελευταία τριετία έκτισης της ποινής, θεωρείς ότι μπορεί να αποτελέσει μια ανάσα ελευθερίας;

Οποιαδήποτε ελάφρυνση ποινής ανακουφίζει την κοινωνία των φυλακών.

Τι συμβαίνει και χάνονται άνθρωποι με τραγική συχνότητα στις φυλακές;

Ναρκωτικά κυρίως και σε συνδυασμό με τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης, με την ολικά ανύπαρκτη ιατρική περίθαλψη και όλα αυτά σε μια ζωή της φυλακής που είναι γεμάτη καημούς και

παράπονα. Ε, και πάλι λίγοι πεθαίνουν!

Πιστεύεις ότι ο αγώνας για καλύτερες συνθήκες κράτησης σήμερα μπορεί να φέρει μια κοινωνία χωρίς φυλακές αύριο;

Όσο βελτιώνονται οι συνθήκες διαβίωσης, τόσο πιο ανθρώπινος γίνεσαι. Όταν διαβιώνεις, έχεις περιθώρια για σκέψεις και αναστοχασμό, ενώ όταν επιβιώνεις εξελίσσεται το ένστικτο εις βάρος της ψυχής και του νου. Πιστεύω ότι ο τρόπος που στοιβάζουν ανθρώπους στις αποθήκες της δικαιοσύνης τους είναι η σοβαρότερη αιτία αύξησης της εγκληματικότητας και ιδιαίτερα μιας εγκληματικότητας που πονά το φτωχό λαό, ο οποίος είναι και η εύκολη λεία, και ίσως αυτό είναι κοινό χαρακτηριστικό των κακοποιών με το σύστημα διακυβέρνησης. Για αυτό θεωρώ το οργανωμένο έγκλημα παρακράτος. Βέβαια έχω καταδικαστεί για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, αλλά πιστεύω πως δεν έχω αυτά τα χαρακτηριστικά.

«Είναι καθαρό το γιατί οι δογματικοί επαναστάτες που έχουν αναθέσει στον εαυτό τους να καταστρέψουν τις υπάρχουσες εξουσίες και διευθετήσεις για να δημιουργήσουν πάνω στα ερείπιά τους τη δική τους δικτατορία δεν υπήρξαν ποτέ και δεν είναι Εχθροί του Κράτους αλλά αντίθετα υπήρξαν και θα είναι οι πιο φλογεροί του Υπερασπιστές. Είναι εχθροί των σημερινών πολιτικών θεσμών μόνο γιατί αποκλείουν τη δυνατότητα της δικτατορίας τους, αλλά όμως είναι οι πιο φλογεροί φίλοι της εξουσίας του Κράτους». Δεν το είπε ο Λάκι Λουτσιάνο, ο Μπακούνιν το είπε».

Πώς δρα ο μη δογματικός αγωνιστής για τη φυλακή σήμερα, μέσα κι έξω;

Όταν αυτοκρίνεσαι, αμφισβητείς τις εύκολες λύσεις και καταφέρνεις να ανοίξεις το νου σου όλο και περισσότερο. Θα καταλάβεις ότι το καλό σου συμπεριλαμβάνεται στο καλό της κοινωνίας. Τότε, ακόμα και ωφελιμιστικά να λειτουργείς, οι πράξεις σου θα διακατέχονται από ένα πνεύμα πλουραλισμού και συλλογικότητας. Θεωρώ ότι είναι μια καλή αρχή. Τώρα οι αγώνες,

ακόμα και σαν αυτοσκοπός, είναι ωφέλιμοι, μόνο να προσθέσουνε έχουνε. Κανένας αγώνας δεν είναι μάταιος.

Δεν δικαιούμαι να κρίνω τις δράσεις, ο τρόπος δράσης του κάθε ανθρώπου που αποφασίζει να αγωνιστεί για καλύτερη ζωή αφορά τον ίδιο. Όσα πιο πολλά διακινδυνεύει και απαρνιέται, τόσο πιο πολύ ανεβαίνει στην εκτίμησή μου, ακόμα κι αν κάνει λίγο λάθος. Βέβαια είναι εμπόδιο ο δογματισμός, κυρίως για τις εμμονές και την αλαζονεία που απορρέουν από αυτόν. Όσο για την παραπάνω ρήση του Μπακούνιν που χρησιμοποιήθηκε σε μια απάντησή μου σε σχόλιο πάνω σε κείμενο μου στο indymedia, τη θεωρώ και αυτή ολίγον δόγμα.

Ποιοι ευθύνονται για τη συνομωσία σιωπής που επικρατεί για την κατάσταση στις φυλακές σήμερα; Πιστεύεις ότι υπάρχει κάποιος τρόπος αυτή η σιωπή να σπάσει;

Δεν νομίζω ότι πρόκειται περί σιωπής, δεν υπάρχουν μυστικά. Οι συνθήκες είναι γνωστές σε όλους. Τα προβλήματα διαιωνίζονται από την αδράνεια των κρατουμένων, αρκετοί από τους οποίους, ενώ πολλές φορές καμαρώνουν ότι είναι παράνομοι, παράλληλα κλαψουρίζουν και ζητούν συμπόνια από μια κοινωνία που δεν τη νοιάστηκαν ποτέ. Γιατί το μεγαλύτερο ποσοστό είναι φτηνοί κακοποιοί και ναρκομανείς. Το ότι για την κατάσταση αυτή την κύρια ευθύνη την έχει το σύστημα δεν μειώνει τις ευθύνες των ατόμων. Όταν κυνηγάς την εύκολη λεία στη ζωή θεωρώ ότι γίνεσαι και εσύ εύκολη λεία. Με πίκρα τα λέω αυτά, γιατί ζω μαζί τους και είμαι μαζί τους, αλλά έτσι πιστεύω.

Ο καλός ευυπόληπτος πολίτης

Πρετεντέρης

Νώντας Σκυφτούλης

«Ποιοι είναι αυτοί εδώ με τα παλούκια που χτυπάνε τους χωροφύλακες; Ποιοι είναι;» αναρωτιέται επιτακτικά προς τους άλλους ο ευυπόληπτος πολίτης Πρετεντέρης.

Είναι ο Νίκος 21 από Ερυθραία, ο Βασιλάκης 19 από Κυψέλη, ο Πέτρος 20 από Λάρισα, ο Αχμέτ 23 από Ξάνθη, ο Σωτήρης 26 (όχι αυτός που είναι άγαλμα στη Σταδίου) από Περιστέρι. Αυτοί είναι. Πιο παλιά είχαν άλλα ονόματα: Γιώργος, Πάνος, Γρηγόρης, Σωτήρης (αυτός που είναι άγαλμα στη Σταδίου), Μιχάλης 15 (αυτός που είναι οδός στο Πολυτεχνείο).

Ακόμη πιο παλιά, ευυπόληπτε πολίτη Πρετεντέρη, είχαν πιο τρομακτικά ονόματα που ακούγοντάς τα έρχονται εφιάλτες και φαντάσματα στον βαθύ λήθαργο των άλλων ευυπόληπτων πολιτών: Νικηφόρος, Περικλής, Πέρδικας. Εντάξει, τέλος. Σκοπός τώρα δεν είναι να ταραξουμε τους ευυπόληπτους αλλά να μπούμε στον κόπο τους. Έχουν και ένα δίκιο οι άνθρωποι. Τους είχαν υποσχεθεί ότι ο πόλεμος της νεολαίας με τους χωροφύλακες τελείωσε, αλλά απ' ό,τι φαίνεται χρειάζονται περισσότεροι καλοί ευυπόληπτοι που θα διαχειριστούν τα συμφέροντα των άλλων καλών ευυπόληπτων.

Οι ευυπόληπτοι πολίτες στη χώρα μας είναι πολλοί, έχουν και ιστορία, ακόμα και χωρίς να κινούνται! Δεν βγαίνουν πάντα στο προσκήνιο. Αντιδρούν, λουφάζουν, караδοκούν και την κατάλληλη στιγμή βγαίνουν στην επιφάνεια. Μα πώς γράφουν ιστορία ενώ δεν κινούνται; Κοιτάξτε, δύσκολο να σας το εξηγήσω κοινωνιολογικά. Καλύτερα να το αφηγηθούμε σαν ιστορία. Λοιπόν, θα σας πω την ιστορία ενός καλού ευυπόληπτου πολίτη, του κ. Πρετεντέρη, ας πούμε.

Όταν το αεράκι του ναζισμού που δρόσιζε τις ψυχούλες των ευυπόληπτων πολιτών ήρθε στην Ελλάδα, αυτοί πρώτοι και καλύτεροι: αξιωματικοί στα τάγματα ασφαλείας, μαυραγορίτες,

κουκουλοφόροι ενώ οι περισσότεροι έφυγαν για Ελβετία, Αίγυπτο λόγω παγκοσμιοποίησης του εθνικοσοσιαλισμού. Ήταν για τους ευυπόληπτους η μεγάλη ευκαιρία για χοντρές κόνομες, εξουσίες, στολές κ.τ.λ.

Σε κάποια φάση φεύγουν βραδάκι δυο γνωστοί-άγνωστοι από Εξάρχεια, κατευθύνονται θεμιστοκλέους, Αιόλου σαν τρελοί. Πού πήγαιναν, κανένας δεν ήξερε. Γνωστοί άγνωστοι είναι, 19 ο ένας 20 ο άλλος, φασαρίες θα 'χουμε. Πράγματι, πήγανε στην Ακρόπολη, πλακώσανε κάτι φασίστες με μολότωφ (πετρελαίου τότε) και φύγανε. Φασαρία την άλλη μέρα, όλοι οι ευυπόληπτοι στα σπίτια, στα μαγαζιά αναρωτιόνταν για τα κωλόπαιδα αυτά, βγαίνει ο Πρετεντέρης στο ραδιόφωνο: «Ποιοι είναι αυτοί που πέταξαν μολότωφ στους στρατιώτες που ήταν ακίνητοι στην Ακρόπολη; Ποιοι είναι αυτοί τέλος πάντων (από τότε αρχίζει το ερώτημα αυτό) που έκαψαν τη σβάστικα;». Μάθαμε την άλλη μέρα πως ήταν ο Μανώλης από "Α.Κ." με το Σάντο από "Πατήσια μεριά", το βαρύτερο μπουκάλι (νταμιτζάνα) των Εξαρχείων, τους ψάχναμε, τους βρήκαμε και τους κρύψαμε στα Λιόσα (πολύ μακριά από το κέντρο). Η ανησυχία των ευυπόληπτων καταλάγιασε γιατί και οι χωροφύλακες δεν κατάλαβαν τι έρχεται...

Αλλά σε ένα εξάμηνο, αν θυμάμαι καλά, ο Ντίνας μέρα μεσημέρι μαζί με τρία άτομα πλησιάζουν τον μπαρμπα-Σπύρο τον μαυραγορίτη που έμενε στην μπλε πολυκατοικία και τον ξαπλώνουν. Οι ευυπόληπτοι που είδαν τον μπαρμπα-Σπύρο να κοιτάει ανάποδα το περίπτερο και να διαβάζει ανάποδα τη "Διαδρομή" (γιατί ανάποδα διαβάζεται) τρομοκρατήθηκαν πολύ, αλλά και οι χωροφύλακες αποθρασύνθηκαν. Βγαίνει από το ραδιόφωνο ο Πρετεντέρης: «Τρομοκρατία στη χώρα μας. Ποιος σκοτώνει αθώους πολίτες; Ποιοι είναι αυτοί οι δολοφόνοι τέλος πάντων;» Το κλίμα έγινε δύσκολο και για μας. Τότε σηκωθήκαμε και φύγαμε. Άδειασε η πλατεία. Τέρμα η πρέζα, οι χούλιγκαν, οι αναρχικοί, οι αντιεξουσιαστές, οι αριστεριστές. Ακόμη και το "Δίκτυο" που επέμενε να καθίσουμε, έφυγε και αυτό. Όλοι στην ίδια κατεύθυνση. Στην ύπαιθρο, σε υψόμετρο.

Αργότερα, μετά από δύο ή τρεις μήνες, ακουγόταν, μάθαμε,

μεγάλη φασαρία, μια βουή που έσπαγε τα αυτιά των ευυπόληπτων. Η βουή ερχόταν από Γκιώνα, Τυμφρηστό, Βίνιανη. Δεν μπορούσες να καθίσεις. Οι ευυπόληπτοι, για να γλυτώσουν από το θόρυβο, κλειδαμπαρώθηκαν στα σπίτια τους για καμιά δεκαριά χρόνια. Ο καλός ευυπόληπτος πολίτης Πρετεντέρης δεν ξαναβγήκε στο ραδιόφωνο, δήλωσε άρρωστος, παραιτήθη. Στο ραδιόφωνο όλα αυτά τα χρόνια είχε γερμανικά, αγγλικά, αλλά ποιος άκουγε ράδιο τότε;

Και όμως, οι ευυπόληπτοι που καιροφυλαχτούσαν ξαναβγήκαν μετά το '50. Η δεκαετία των ευυπόληπτων, η δεκαετία της σαχλαμάρας. Κρεοπώλαι, ιδιοκτήτες νταμαριών, λαδέμποροι όλοι μαζί γέλαγαν με τους μπουχέσες γελωτοποιούς σαν τον Σακελάριο, τον Κωνσταντάρρα, και τον μπουζουκτοσή Χιώτη να δίνει ρυθμό στη σαχλαμάρα. Α, ήταν και ο Ζαμπέτας που μπροστά του έλιωνε ο κρεοπώλης και ο Ωνάσης μαζί. Οι άλλοι ήταν εκτός, ασφαλισμένοι από τους χωροφύλακες. Τι αργεντινικούς, τι βραζιλιάνικους χορούς οι ευυπόληπτοι. Έκαναν τόση φασαρία που ακουγόταν μέχρι τη Μακρόνησο. Ο Πρετεντέρης είχε εκπομπή στο ραδιόφωνο. Είχε αναλάβει μουσική εκπομπή και ενημέρωση για τα κρέατα στην αγορά ενώ ανακοίνωνε την τιμή του λαδιού κάθε ώρα. Τα ήξερε από μέσα αυτά τα προϊόντα. Το χρηματιστήριο στην κατοχή δεν σταμάτησε ούτε μια μέρα. Πολύ καλός.

Ένας Γρηγόρης, χωρίς να το περιμένει κανένας, ένα παιδί από το πουθενά ενώ δεν είναι αντιεξουσιαστής ταραάζει πάλι τους ευυπόληπτους. Αυτός άκουγε άλλη μουσική, του Χατζηθεοδωρή. Τι σκατά θέλει αυτός; Πάλι αναστάτωση. Βγαίνει στο ράδιο ο Πρετεντέρης: «Χθες ευυπόληπτοι πολίτες σκοτώσανε τον γρηγόρη, έναν γνωστό-άγνωστο».

Αλλά πάλι Προπύλαια, Ομόνοια, Σταδίου, πλακάκια κ.λπ. Οι ευυπόληπτοι δεν αντέχουν άλλο, αυτό δηλαδή το κάθε τόσο και λιγάκι. Τα τανκς τούς καθησυχάζουν. Ο Πρετεντέρης παραιτείται για πάντα. Θα εμφανιστεί αργότερα σαν Δημοκράτης. Τι, μαλάκας είναι; το έμαθε το παραμύθι.

Το 1974 εμφανίζεται ο καλός πολίτης μαζί με άλλους νέους σε

οργάνωση νέων. Αλλά πάλι ευυπόληπτος, δηλαδή hillbilly της εποχής. Καμπάνα παντελόνι, φαβορίτα, Πάριος, Τόλης και Ρόμπερτ Ουίλιαμς. Πάλι αλλού. Ούτε Πουλικάκο, ούτε Ξυλούρη, ούτε Χατζηθεοδωρή, ούτε Μόρισον, ούτε βεβαίως ταβέρνες και πάρτυ. Μόνο σε καμιά ντίσκο της παρακμής. Ούτε φυσικά στα αμφιθέατρα ούτε στους δρόμους. Χάλια μαύρα. Αποσύρεται όπως αποσύρονται μετά τις πρώτες μολόττωφ στο Γκίκα αυτός και οι ευυπόληπτοι πολίτες για τριάντα ολόκληρα χρόνια. Καιροφυλαχτεί, λουφάζει και εκκολάπτεται στον Λαμπράκη.

2007. Νιώθει έτοιμος και ισχυρός. Βγαίνει στην τηλεόραση για να διαχειριστεί τα συμφέροντα των ευυπόληπτων. Και λέει ο άνθρωπος: «Εγώ δεν θεωρώ ευυπόληπτους πολίτες τον Μανώλη, τον Μιχάλη, τον Γρηγόρη, Τον Σωτήρη, τον Νίκο».

Και εγώ σκέφτομαι, μήπως ήρθε ο καιρός των ευυπόληπτων πολιτών; Γι' αυτό έχουμε καθολική ασημαντότητα; Όπως και να 'χουν τα πράγματα, εμείς θα είμαστε ανυπόληπτοι και αυτοί θα είναι ευυπόληπτοι. Τι σημαίνει ευυπόληπτος, μετά από όλα αυτά θα έχετε καταλάβει. Ένας τενεκές γεμάτος σκατά.

Εφημερίδα Βαβυλωνία #Τεύχος 31